

Voorzitter van de Bosraad J. Borgman waarschuwt voor bezuinigingen in bossector

De vitaliteit van het Nederlandse bos is in de jaren tachtig sterk achteruit gegaan. Om dat proces te keren, moeten er zo snel mogelijk maatregelen worden getroffen, zegt drs. J. Borgman, voorzitter van de Bosraad. "Daar zijn uiteraard extra financiële middelen voor nodig. Wat blijkt nu: de overheid heeft zelfs fors op de bossector bezuinigd. Een onbegrijpelijke maatregel die moet worden herzien voordat het echt te laat is". Een gesprek met een verontwaardigd man.

Borgman is sociaal geograaf. Zo'n vijftien jaar lang gaf hij onderwijs in aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer op middelbare scholen. In die periode begon ook zijn politieke loopbaan. Eerst was hij jarenlang gemeenteraadslid in Gouda, waar hij tevens wethouder werd. Vervolgens was hij 25 jaar lang lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland, de helft van die periode tevens als lid van het college van Gedeputeerde Staten. Tenslotte zat hij vier jaar in de Eerste Kamer van de Staten Generaal. "De nadruk van mijn politieke werkzaamheden heeft altijd op de ruimtelijke ordening, open lucht-recreatie en natuur- en landschapsbeleid gelegen. In het provinciebestuur ben ik vooral erg druk bezig geweest met de Randstad Groenstructuur waarin het planten van bomen een centrale

■ J. Borgman

rol speelde. We hebben vele tientallen hectare bos in dat gebied doen ontstaan."

■ Voorzitter Borgman (midden) en oud-secretaris E. Zwart (links) van de Bosraad.

Onafhankelijk voorzitter
Borgman zegt veel affiniteit te hebben met de bossector. Dat is ook de belangrijkste reden waarom hij sinds vijf jaar voorzitter is van de Bosraad. Dat hij niet van oorsprong uit die sector komt, ziet hij als een voordeel voor zijn huidige functie. Zo kan hij onafhankelijk optreden in een zeer gemeleerd gezelschap van belangengroeperingen die zitting hebben in de raad.

De Bosraad is een adviescollege van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Zij doet gevraagd en ongevraagd aanbevelingen over zaken betreffende het bos. Enkele recente adviesonderwerpen zijn de financiële regeling voor boseigenaren die gedupeerd waren door de stormschade in 1990, de uitvoering van het programma Meerjarenplan Bosbouw, het voorlopig regeringsstandpunt inzake het opringsrandpunt, de regeling bij

drage aanleg snelgroeiend bos en het milieubeleid ten aanzien van de vitaliteit van het Nederlandse bos.

Maar de Bosraad is niet alleen een advieslichaam, benadrukt Borgman. "Zij is ook een platform op het gebied van bos. De vele belangengroepen die er in zijn vertegenwoordigd bespreken er actuele onderwerpen en kunnen vervolgens dan een gezamenlijk standpunt innemen. Dat laatste is zeer belangrijk omdat het public relationsbeleid binnen de bossector erg zwak is. Dat komt waarschijnlijk doordat het bos zoveel verschillende functies heeft. Iedere belangengroep heeft de neiging om vooral naar de eigen functie te kijken. Bijvoorbeeld natuurbeschermers naar de kwaliteit van het bos, en recreanten naar het recreatie-aspect ervan. We moeten proberen de public relations binnen de bossector te verbeteren en meer als eenheid naar buiten te treden."

Het bosbeheer laat wereldwijd te wensen over, meent de voorzitter. "Duurzame ontwikkelingen ten aanzien van bos zijn de laatste jaren uitgebleven. Er is te veel ingeleverd. Het tropisch regenwoud verdwijnt in snel tempo. Er wordt meer gekapt dan aangeplant. De grootste boosdoener is de bevolkingsgroei in de betreffende landen waardoor er meer akkerbouw- en veeteeltgronden nodig zijn. Wat ook een belangrijke rol speelt is het gebruik van tropisch hardhout in het westen. Dat is hier nog steeds niet goed geregeld. Wel zijn er gelukkig positieve ontwikkelingen te bespeuren. Zo combineert de EG bepaalde ontwikkelingsprojecten met bosprojecten. Dat is een goede inzet. Maar zo iets moet veel meer gebeuren."

Verdroging en verzuring van bodem

Met het bos dichterbij huis is het

ook niet best gesteld, aldus Borgman. Met name door de milieuvervuiling is het sterker achteruit gegaan dan was voorspeld. Ongeveer 10% is door die vervuiling in groot gevaar, zo blijkt uit een landelijk onderzoek van het rijk.

"Het rijk zegt bovendien dat de nawerking van de bodemverontreiniging nog enkele decennia kan voortduren. Door verzuring van de grond zullen de ecologische omstandigheden voor het bos nog slechter worden. De verwachting is dat de komende decennia 80% van de bossen daar schade van zal ondervinden. Met name in gebieden als de Achterhoek en Noord-Brabant met hun schrale zandgronden en intensieve veeteelt is de situatie schrijnend."

"Maar niet alleen de veeteelt dient te worden aangepakt, ook de luchtverontreiniging ten gevolge van het verkeer, de industrie en de huishoudens. Ondanks allerlei mooie plannen is de CO₂-uitstoot de laatste jaren zelfs toegenomen."

"Een probleem dat pas relatief kort bekend is en dat de achteruitgang van het Nederlandse bos nog erger maakt, is de verdroging van de grond. Sinds de jaren vijftig is het grondwaterpeil met bijna

■ Borgman is te spreken over de manier waarop het ministerie op verzoek van de Bosraad wil uitzoeken of de snelle groeier *Robinia pseudo-acacia* in Nederland kan worden geteeld op braakliggende landbouwgronden. (Foto: Stichting Robinia, Wageningen)

een halve meter gedaald. Niet door een mogelijke klimaatsverandering, maar door beregening in de landbouw en door drinkwaterwinning. Uit gegevens van de Studiecommissie Natuur, Bos en Landschap blijkt dat 73% van de bos- en natuurterreinen matig tot sterk is verdroogd. Dit houdt in dat we veel zuiniger met ons grondwater moeten gaan omspringen."

Borgman vindt dat de overheid de problemen aangaande het bos bij de basis moet aanpakken. Dat gebeurt volgens hem nog veel te weinig. Verder pleit hij er voor dat het bos wordt uitgebreid en er meer bomen langs wegen worden aangeplant. Nederland, dat voor 9% bedekt is met bos, is een van de bosarmste landen van Europa. "In het Meerjarenplan Bosbouw is ook sprake van uitbreiding van bos en aanplant langs wegen, maar daar komt in de praktijk weinig van terecht. Al-

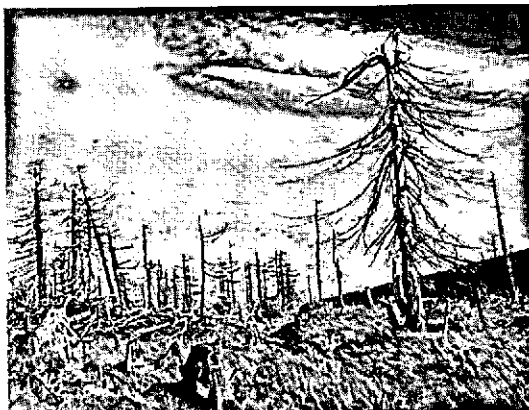
leen in de Randstad gebeurt het een en ander, maar veel minder snel dan gewenst. Die vertraging daar is des te gevaarlijker voor de kwaliteit van het gebied door de toenemende verstedelijking."

"In de rest van het land staat de uitbreiding helemaal op een laag pitje. Gelukkig krijgen de lagere overheden wel meer belangstelling voor het bos. Verschillende provincies hebben bosbeleidsplannen opgesteld. Het is te hopen dat ze daarmee ook een actief beleid gaan ontwikkelen ten aanzien van de bescherming en uitbreiding van bos. Vorig jaar heeft het Interprovinciaal Overleg de rijksoverheid gevraagd om extra middelen voor hun bosplannen, maar helaas is daar geen gehoor aan gegeven. Integendeel, de decentralisatie gaat gepaard met bezuinigingen op bosbouwgebied."

Een kwart minder geld

"In de landbouwbegroting van dit jaar is een kwart minder geld uitgetrokken voor het bos. Dat terwijl je zou denken dat het begrag omhoog zou gaan gezien de groei van het aantal mensen in Nederland en de toename van hun vrije tijd. Het bos heeft een heel belangrijke recreatieve functie. Een onderzoek van de Stichting Recreatie wijst uit dat driekwart van de bevolking veel waarde aan het bos hecht. Het is vreemd. De Kamerleden zeggen dat ze nu eenmaal moeten bezuinigen. Dan zeg ik: Moet je dat met de kaasschaaf doen of ga je kijken waar dat absoluut niet verantwoord is? Op het bos en het milieu mag je gewoonweg niet besparen."

Borgman verwijt de overheid een onstandvastig beleid. Als voorbeeld noemt hij het aanleggen van snelgroeiend bos op braakliggende landbouwgronden. Dergelijke bossen zijn van belang voor de houtproductie, voor het

■ "Er ligt een prachtige taak voor de Nederlandse en Europese politici om een goed bosbouwbeleid te ontwikkelen in Midden- en Oosteuropa, waar veel bos ter ziele is gegaan door luchtverontreiniging".
(Foto: Stichting Face)

snel vastleggen van CO2 waarmee het broeikas effect kan worden verminderd en ter bescherming tegen erosie. Bovendien kunnen ze een natuur-, landschaps- en recreatieve functie hebben.

"Het rijk heeft enkele jaren geleden een regeling getroffen om de boeren die snelgroeiend bos op hun gronden aanleggen, bovenop de inkomsten van 3000 gulden per hectare nog eens 1800 gulden per hectare subsidie te geven. Dat extraatje zou de boeren moeten stimuleren. Op basis van die regeling zijn nu enkele honderden hectaren bos tot stand gekomen."

"Medio vorig jaar heeft de overheid ineens die subsidie met 300 gulden gekort. De 1800 gulden vond zij teveel. Daarmee hebben de akkerbouwers hun vertrouwen verloren in het overheidsbeleid. Dat meeliften van de bosbouw met het braakleggen van agrarische grond leek even perspectief te bieden, maar is door de rijksoverheid zelf weer om zeep geholpen. Daarmee komt een duurzaam bosbeleid op de tocht te staan."

Robinia Pseudo-Acacia

Wel is de voorzitter te spreken over de recente reactie van het

ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij op het verzoek van de Bosraad om eens uit te zoeken of de snelle groeier *Robinia pseudo-acacia* in Nederland kan worden geteeld op bijvoorbeeld braakliggende landbouwgronden. Het stevige hout van deze boom zou als vervanger kunnen dienen van tropisch hardhout. De Bosraad had het ministerie gevraagd eens te gaan kijken in Hongarije waar deze boomsoort welig tiert. Dat voorstel werd snel opgepakt. Het ministerie heeft er direct een delegatie naar toe gestuurd. In de loop van het jaar zal een eindrapportage komen over de bevindingen.

Meer contact met Midden- en Oost-Europa vindt Borgman overigens van groot belang. "Gelukkig heeft de staatsecretaris Gabor daar belangstelling voor. In die gebieden is veel bos ter ziele gegaan door de luchtverontreiniging. De aanleg van snelgroeiende bossen zou dat probleem kunnen verminderen. Er ligt een pracht taak voor de Nederlandse en Europese politici om een goed bosbeleid te ontwikkelen. Maar dat moet dan wel op korte termijn gebeuren. De maatschappij verwacht dat mijns inziens ook. De tijd is meer dan rijp. Een krachtig groen milieubeleid is een dankbaar onderwerp voor politici, lijkt mij."